

Hallituksen esitysluonnos laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta / lausunto maa- ja metsätalousministeriölle

Ympäristöterveysjaosto 25.01.2024 § 7
3058/11.05.06.03/2023

Valmistelu- ja lisätiedot
Petronella Jansson, eläinlääkintähuollon päällikkö,
petronella.jansson2@porvoo.fi
Tiina Tiainen, ympäristöterveydenhuollon päällikkö,
tiina.tiainen@porvoo.fi

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Porvoon kaupungin ympäristöterveydenhuollon lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta. Lausuntopyynnön diaarinumero on VN/33315/2023, VN/33315/2023-MMM-1, 18.12.2023. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 31.1.2024 ensisijaisesti sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@mmm.fi.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi eduskunnassa 3.3.2023 vahvistettua eläinlääkintähuoltolakia (285/2023), jota ei ole vielä saatettu asetuksella voimaan.

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) mukaan kunnilla on järjestämisvastuu tietyistä eläinlääkäripalveluista. Luonnosesityksessä järjestämisvastuuta ehdotetaan muutettavaksi niin, että velvollisuus järjestää seura- ja harrastuseläimiä varten muita palveluita kuin ensiavun luonteista kiireellistä eläinlääkäriapua määräytyisi alueellisten tarpeiden perusteella. Laissa jo oleva luettelo yleisen edun kannalta välttämättömistä eläinlääkäripalveluista toimisi kunnallisen järjestämisvastuun enimmäislaajuutena. Järjestämisvastuun laajuus määrittyisi kunnallisen päätöksenteon kautta alueellisen tarveharkinnan perusteella.

Vain peruspalvelut elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille sekä kiireellinen eläinlääkäriapu kaikille eläimille kuuluisi jokaisen kunnan järjestämisvastuuseen. Kiireellinen eläinlääkäriapu tarkoittaa sellaista eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämää välitöntä arviointia ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä. Kiireelliseen eläinlääkäriapuun kuuluu myös eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein. Muut luettelon mukaiset palvelut kuuluisivat järjestämisvastuuseen vain siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden varmistamiseksi taikka elintarvike- ja turkistuotantoa varten tarvittavien palvelujen, kiireellisen eläinlääkäriavun tai muiden kunnille eläinlääkintähuoltolaissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi.

Siltä osin kuin kunta järjestäisi palveluja, joita ei lain kriteereiden perusteella voida sisällyttää järjestämisvastuuseen, kyse olisi

kilpailutilanteessa markkinoilla tarjottavista palveluista, joihin sovellettaisiin markkinaperusteista hinnoittelua.

Järjestämisvastuun uudenlainen määrittely saattaa vaikuttaa myös Helsingin yliopiston kanssa tehtyyn sopimukseen. Yliopistolle säädetty rooli ei saa rasittaa yliopiston sijaintialueen kuntia enempää kuin se, että kunnat järjestäisivät tarvitsemansa palvelut omana toimintanaan.

Lakiluonnokseen on kirjattu kunnan eläinlääkintähuoltoa koskeva poikkeus kuntalaissa säädettyyn yhtiöittämisvelvollisuuteen, vaikka kunta tarjoaisi eläinlääkäripalveluita kilpailutilanteessa markkinoilla.

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö

Ympäristöterveysjaosto antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Lakiluonnoksen 8 §:n pykälässä lueteltujen yleisen edun kannalta välttämättömien eläinlääkäripalvelujen tulisi kuulua kokonaisuutena kaikkien kuntien järjestämisvastuuseen. Eri alueiden erilaiset tulkinnat pykälän soveltamisesta johtavat käytännössä merkittäviin laatu- ja hintaeroihin sekä sen myötä eri alueiden asukkaiden eriarvoisuuteen. Lakiluonnoksessa oleva luettelo toimenpiteistä on suppeampi kuin tällä hetkellä voimassa olevassa laissa, eikä sitä ole tarvetta muuttaa enimmäislaajuudeksi.

Lakiluonnoksen 9 § 2 momentin viittaus 8 §:ään on epäselvä. Momentissa tulisi olla selkeät viittaukset niihin 8 §:ssä lueteltuihin yleisen edun kannalta välttämättömiin eläinlääkäripalveluihin, jotka kuuluvat aina kaikkien kuntien järjestämisvastuuseen. Pieneläinten kohdalla esimerkiksi kohdat 10, 12, 13 ja 14 (akuutti lopetus) liittyvät kiireelliseen eläinlääkäriapuun. Viittauksessa tulee ottaa huomioon, että eläinlääkäri ei voi ilman kliinistä tutkimusta varmistua siitä, tarvitseeko eläin kiireellistä hoitoa vai ei.

Lakiluonnoksen 10 §:n pykälää tulee täydentää siten, että päätös minimitasoa laajemmasta järjestämisvastuusta alueellisten tarpeiden perustella on voimassa muutoksenhausta huolimatta. Valitusprosessi voi kestää useita vuosia. Jos valitusprosessin aikana kunta voisi huolehtia ainoastaan lakiluonnokseen kirjatusta vähimmäistehtävistä, kunnan mahdollisuudet järjestää lakisääteiset eläinlääkintähuollon palvelut saattavat merkittävästi vaarantua kunnan eläinlääkäreiden siirtyessä yksityisiksi ammatinharjoittajiksi.

Jos kunta päättää olla laajentamatta järjestämisvastuuta kaikkiin yleisen edun kannalta välttämättömiin eläinlääkäripalveluihin, kunnan seuraeläimille tarjoamien palvelujen hinnat nousevat todennäköisesti yli alueen keskimääräisten markkinahintojen. Hintojen nousu johtaa todennäköisesti asiakasmäärien merkittävään vähentymiseen kunnallisessa eläinlääkintähuollossa. Kunnaneläinlääkäreiden nykyisestä palkkausjärjestelmästä johtuen kunnaneläinlääkäreiden tulot pienenisivät ja sitä kautta henkilöstön saatavuus kunnaneläinlääkäriin virkoihin heikkenisi. Tämä taas voi

pahimmillaan johtaa koko kunnaneläinlääkärijärjestelmän vaarantumiseen ja uhkaa mm. ympärivuorokautisen päivystyksen, eläintautivalmiuden ja eläinsuojelun kannalta tärkeän virkaeläinlääkärijärjestelmän jatkuvuutta.

Lakiluonnoksen 18 §:n muutos ei selkeytä kuntien velvoitetta hankkia palveluita Helsingin yliopiston kanssa. Porvoon kaupunki on solminut sopimuksen Helsingin yliopiston kanssa tuotantoeläinten ja seura- ja harrastuseläinten peruseläinlääkäripalveluista ja kiireellisen eläinlääkäriavun tarjoamisesta Myrskylän ja Pukkilan kuntien alueille vuodesta 2023 alkaen.

Poikkeus kuntalaista säädetystä yhtiöittämisvelvollisuudesta on tarpeellinen. Yhtiöittämisvelvollisuus olisi vaarantanut eläinlääkintähuollon järjestämistä.

Lakiluonnoksen 33 §:n raportointivelvollisuuden sisältö on epäselvä.

Ympäristöterveysjaostolla ei lakiluonnoksesta muuta huomautettavaa.

Pykälä tarkastetaan heti.

Päätös:
Ehdotus hyväksyttiin.

Pykälä tarkastettiin heti.